

Зроблені учасниками конференції висновки, що стосуються особливостей правового регулювання використання космічного і повітряного простору, як на національному, так і на міжнародному рівні, свідчать про комплексний підхід розгляду ними актуальних питань у цій сфері, прагненні узагальнити не лише доктринальні й теоретичні підходи аналізу міжнародного та національного повітряного і космічного законодавства, а й врахувати практичний досвід провідних країн світу у формуванні розвиненої та прибуткової, зручної та безпечної авіаційної транспортної інфраструктури.

УДК 343.9.656(043.2)

Бабенко А. М., д.ю.н., доцент,
Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса

ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Останніми роками в Україні спостерігається вкрай негативна динаміка злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Суспільна небезпека цього виду злочинності пов'язана із високою поширеністю, негативною динамікою та значною питомою вагою у загальній структурі злочинності. Так, якщо у 2013 р. в усіх регіонах країни було вчинено 19722 (3,5 %) злочинів цього виду, то у 2015 р. – 24035 (4,2 %), тобто відбулося їх зростання майже на 22 % [1]. В Україні щодня кожні 3 години внаслідок ДТП гине одна людина. Кожне четверте ДТП зі ста завершується смертю потерпілого. Смертність на дорогах у два рази перевищує смертність унаслідок вчинення умисних вбивств, а каліцтво в три рази перевищує шкоду від насильницької злочинності. Наприклад, якщо протягом 2012 р. від умисних убивств загинуло 1583 особи, а від умисних тяжких тілесних ушкоджень потерпіли 3053 особи, то внаслідок вчинення у цьому ж році 13894 злочинів у сфері безпеки дорожнього руху і експлуатації транспорту постраждали 9897 осіб, серед яких 2648 осіб загинули, що на 15 % більше, ніж у 2011 р. [2].

Аналіз даних про стан злочинності в Україні протягом 2005-2014 рр. свідчить про те, що в нашій країні щорічно вчиняється близько 20 тис. злочинів у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Всього за вказаний період унаслідок ДТП постраждали понад 100 тис. осіб, серед яких загинуло 25436 осіб [1; 2]. За даними кримінологічних досліджень, серед злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту 52,8 % становлять порушення правил безпеки

дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; 44,2 % – незаконне заволодіння транспортним засобом [3, с. 675] і лише 3 % – це інші злочини досліджуваної категорії.

Розрахунки кримінологів свідчать про те, що в Україні, незважаючи на меншу насиченість транспортними засобами, ніж у європейських країнах (200 автомобілів на 1000 громадян проти європейського показника – 300-400 авто на ту ж кількість населення), загроза вчинення ДТП у декілька разів вища й, за прогнозами, у найближчі роки буде зростати [3, с. 681]. Не зважаючи на відносно невелику питому вагу, суспільна небезпека від протиправних діянь цього виду є дуже високою й нерівнозначною в різних регіонах країни.

За спеціальною методикою [4, с. 116-123] нами складено карту регіонального розподілу злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Виявилось, що досліджуваний вид злочинності має яскраво виражені регіональні особливості і регіональні закономірності, характерні для загальної регіональної злочинності: нерівномірність територіального розподілу, диференційованість, стабільність кримінологічних груп і т.і. Окремі регіони характеризувалися помітно високими та дуже високими рівнями концентрації цих злочинів, інші навпаки, помірними та низькими. Дуже високий рівень кримінальної враженості (від 38 до 53 злочинів на 100 тис. населення) спостерігався у 6 областях України. Перше місце посіла Київська область з коефіцієнтом інтенсивності 53 злочини на 100 тис. населення; на другому місці опинилося м. Севастополь з показником 48; на третьому – Харківська область (40); на четвертому – АР Крим (39); п'яте місце поділили Дніпропетровська та Запорізька області з коефіцієнтами 48 на 100 тис. населення. У групу з високими показниками, від 33 до 37 злочинів на 100 тис. населення, увійшли 5 областей України: Полтавська область у цій групі посіла перше місце з коефіцієнтом інтенсивності 37 на 100 тис. населення, друге місце поділили схожі за кількістю населення Луганська та Одеська області з показником у 35 злочинів на 100 тис. населення, на третьому місці опинився м. Київ і на четвертому – Херсонська область з показником 33 злочини на 100 тис. населення. Групу із середніми показниками сформували 5 областей з коефіцієнтами інтенсивності від 25 до 30 злочинів на 100 тис. населення: Житомирська та Сумська області з коефіцієнтами 30 злочинів на 100 тис. населення; Волинська та Донецька з показниками 28 на 100 тис. населення; Миколаївська – 25. У помірну групу увійшли 6 регіонів з коефіцієнтами інтенсивності від 19 до 24 злочинів на 100 тис. населення: Закарпатська та Черкаська області – по 24 злочини на 100 тис. населення; Кіровоградська – 23; Чернігівська – 22; Вінницька та Львівська області – по 19 злочинів на 100 тис. населення. Низьким рівнем кримінальної враженості характеризувалися 5 регіонів з

коефіцієнтами інтенсивності від 11 до 18 злочинів на 100 тис. населення: Рівненська область – 18; Хмельницька та Чернівецька – по 17; Івано-Франківська – 12; Тернопільська область – 11 злочинів на 100 тис. населення.

Звертають на себе увагу суттєві територіальні відмінності в структурі злочинності. Так, в окремих регіонах України в загальній структурі злочинності злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту мають значно вищу питому вагу, ніж в інших регіонах. Інколи різниця цих показників складає два і більше рази. Отже, при тому, що в середньому по країні питома вага злочинів цієї категорії не перевищує 3,1 %, у Кіровоградській області цей показник дорівнює 2,1 %, у Донецькій – 2,6 %, у Запорізькій – 2,7 %, тоді як у Житомирській області вчиняється 3,8 % злочинів у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту, у Сумській – 3,9 %, у Полтавській – 4,3 %, у Волинській – 4,6 %, у Закарпатській – 4,7 %, а в Київській області, взагалі, вони складають понад 6 %. На Донецькій залізниці кожен десятий злочин вчиняється саме цієї категорії (або 8,6 %). Це в чотири рази перевищує показники Львівської залізниці (2,6 %) і в 5,5 рази – Південно-Західної (1,7 %) та Південної (1,6 %) залізниць.

На підставі викладеного можна підтвердити такі кримінологічні висновки: по-перше, в Україні спостерігається яскраво виражена регіональна специфіка злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту; по-друге, її кримінологічні закономірності полягають у істотній диференціації, нерівномірній концентрації цього виду злочинності по території країни, стабільності кримінологічних груп тощо; по-третє, південні та східні регіони України характеризуються вищою кримінальною враженістю злочинністю у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, ніж західні, північні та частина центральних регіонів країни; по-четверте, для західних, північних і частини центральних регіонів є характерними переважно низькі та помірні рівні злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту; по-п'яте, географія злочинності характеризується збільшенням її рівня із заходу на схід, і, відповідно, зменшенням зі сходу на захід; по-шосте, показники злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту демонстрували такі ж само закономірності, як і інші види злочинності.

Література

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року / Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820
2. Стан та структура злочинності в Україні (2011–2012 р.р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/doccatalog/>

list?currDir=67108

3. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х кн / А. П. Закалюк. – К.: Ін Юре, 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.

4. Бабенко А. М. Кримінологічна класифікація регіонів України та її значення для протидії злочинності / А. М. Бабенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 3 (137). – С. 116-123.

УДК 342.8.324 (043.2)

Бурда С. Я., к.ю.н., доцент,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ВИБОРЧИМИ КОМІСІЯМИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Правоохоронні органи є невід’ємним атрибутом будь-якої держави. Вони покликані виконувати одну з найважливіших функцій – стояти на сторожі дотримання Закону. Від їх роботи значною мірою залежить успішність реалізації національних інтересів та стабільність суспільного розвитку.

На всіх етапах виборчого процесу спрямованість діяльності поліції визначається статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію», згідно з якою основними завданнями працівників поліції під час несення служби є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Суб’єктами виборчого процесу є: виборець; Центральна виборча комісія, а також інша виборча комісія, утворена у встановленому законом порядку; партія, що висунула кандидата у депутати; кандидат у депутати, зареєстрований у встановленому законом порядку; офіційний спостерігач від партії, яка висунула кандидатів у депутати у загальнодержавному окрузі, від кандидата у депутати в одномандатному окрузі, від громадської організації, який зареєстрований у встановленому законом порядку [2].

Працівники поліції не являються суб’єктом виборчого процесу. Проте, саме на них покладено особливу функцію – забезпечення умов перебігу всього виборчого процесу відповідно до чинного законодавства України. У разі вчинення порушень працівники Національної поліції мусять вчасно